

Statens vegvesen

Likelydende brev. Se vedlagte adresseliste

Behandlende enhet: Vegdirektoratet
Saksbehandler/telefon: Harald Håkonsen / 22073550
Vår referanse: 16/59468-12
Deres referanse:
Vår dato: 06.10.2016

Revidert høringsutkast vedrørende midlertidige økte bompengetakster i Bergen

Dette dokumentet erstatter dokument med saksnr. 16/59468-11 som utgår.

Under henvisning til veglovens § 27 har Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune fremmet forslag for Samferdselsdepartementet om å vedta en lokal forskrift for Bergen for innføring av femdoble bompengetakster på dager hvor luftforurensningen i byen overstiger grenseverdiene etter forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning. Det lokale forslaget inkluderer bruk av bompengemidler for kapasitetsøkning og subsidiering av kollektivtransporten på de dager tiltaket med økte bompengetakster tas i bruk. Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet har i samråd vurdert det lokale forslaget, og har på dette grunnlag utarbeidet et utkast til lokal forskrift som imøtekommer det lokale ønsket om forurensningsdempende tiltak. Utkast til forskrift oversendes med dette til høring.

Formålet med forskriften er å redusere luftforurensningen i Bergen på de mest forurensede dagene. Forslaget om en femdobling av bompengetakstene er basert på en faglig utredning utført av en arbeidsgruppe tilknyttet Bergenprogrammet. I forhold til dagens bompengetakster vil en femdobling av takstene innebære at taksten (uten rabatt) for personbil vil være 225 kr i rushtiden og 95 kr utenom rushtiden. For tunge kjøretøy vil takstene være det dobbelte. I henhold til arbeidsgruppens beregninger vil takstøkning i nevnte størrelses orden ha betydelig avvisningseffekt, og medføre en trafikkreduksjon på anslagsvis 40-45% i forhold til vanlig trafikkmengde.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 02030
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø

Forskriften stiller bestemte krav til at tiltaket kan tas i bruk. For det første må både Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune vedta å ta i bruk tiltaket. Slikt vedtak kan bare treffes ved overskridelse av grenseverdiene etter forurensningsforskriften § 7-6, eller når det er fare for at slik overskridelse vil vare i to dager eller mer. Dessuten vil tiltaket bare kunne tas i bruk for midlertidige og kortvarige perioder. Tross innføring av økte takster skal rabatt- og fritaksordninger i henhold til gjeldende takstvedtak for bompengeprojekt fortsatt gjelde.

Arbeidsgruppen under Bergensprogrammet har særskilt vurdert de sosiale konsekvenser av de foreslåtte tiltak, og har konkludert med at det ikke kan påvises at ordningen i særlig grad vil slå skjevt ut sosialt. En viser i så måte til beregninger som tilsier at barnefamilier og lavinntektsgrupper ikke er blant de trafikantgrupper som bruker mest bil i rushtiden. Samtidig er begge nevnte trafikantgrupper blant de største brukerne av kollektivtransport. Arbeidsgruppen konkluderer således med at de foreslåtte tiltak ikke vil slå spesielt hardt ut for gruppene med svakest økonomisk bæreevne. Det vises for øvrig til at gitte fritak for utsatte grupper etter Takstretningslinjene skal gjelde uavhengig av denne forskriften. Forskriftsutkastet legger heller ikke opp til særskilte fritaksordninger for vare- og nyttetransport og andre næringsdrivende, og eventuelle framtidige fritakssøknader for slik transport vil måtte vurderes individuelt i henhold til Takstretningslinjene på vanlig måte.

Nettoøkning av bompengeinntekten ved femdobling av takstene er med en avvisningseffekt på 40-45% er beregnet til en daglig merinntekt i størrelsesorden 3-4 mill. kr de dagene beredskapstakstene settes inn. Det er videre beregnet en daglig inntekt for bompengeselskapet i tråd med normalinntekten ved en avvisningseffekt på ca. 80%. Det er dermed konkludert med at det er lite sannsynlig at bompengeinntekten reduseres så mye at bompengeselskapet påføres økonomisk tap som følge av innføring av beredskapstakster.

Eventuelle merinntekter er fra lokalt hold foreslått benyttet til kapasitetsøkning og subsidiering av kollektivtransporten som er beregnet å medføre kostnader på 3 mill. kr pr. dag. I tillegg kommer en engangskostnad for tilpasning av AuitoPASS-systemet på 3-400 000 kr, samt kostnader for kollektivselskapet Skyss på 40-50 000 kr pr. dag. I tillegg kommer økte personalkostnader for Skyss.

Bruk av bompengemidler til kompensierende tiltak er etter forskriftsutkastet begrenset til merinntekten som økte bompengesatser genererer, jfr. utkastets § 4 som fastsetter at inntekter fra takstøkningen kan benyttes til nevnte tiltak. Eventuelle kostnader utover merinntekten vil således måtte dekkes av fylkeskommunen som ansvarlig for kollektivtransporten.

Reguleringen i forslaget til § 4 i forskriften reiser spørsmål om det foreligger hjemmel til å gi bestemmelsen i henhold til veglovens § 27 annet ledd, eventuelt om dette ligger innenfor den utfyllende forskriftshjemmelen etter lovens § 62 første ledd. Det er ikke gitt bestemmelser om bruk i § 27 andre ledd. Spørsmålet er ikke behandlet i forarbeidene til lovbestemmelsen, og Stortinget har ikke tatt stilling til spørsmålet. Dette taler for at det ikke

foreligger hjemmel til å gi bestemmelser om alternativ bruk i forskrift som gjelder midlertidige økte bompengetakster.

På den annen side taler formålsbetraktninger for at det foreligger hjemmel, ettersom bestemmelser om bruk må antas å kunne gi en optimal i unntakssituasjonen som forskriften skal regulere. En regulering i forslaget til § 4 om å bruke bompenger til å dekke kostnader til å redusere forurensning fra biltrafikken, vil være i tråd med prinsippet om at forurenseren betaler, og det innebærer at anleggseierne kan få dekket sine kostnader i forbindelse med forurensningen, jfr. forskrift av 1.juni 2004 nr. 931 om begrensnig av forurensning § 7–3.

For å gjøre veglovens § 27 klarere på dette området, vil Samferdselsdepartementet foreslå endring av veglovens § 27 andre ledd, vedrørende bruk og myndighet til å regulere bruk av bompenger. Departementet vil vurdere nærmere om en må avvente ikraftsetting av § 4 i forskriften til lovendringen eventuelt er vedtatt.

Under henvisning til ovenstående ber vi om høringsinstansenes merknader til utkast til lokal forskrift om økte bompengetakster i Bergen. Forskriften må antas å bli lagt til grunn for eventuelle tilsvarende miljøtiltak også i andre byer, og vil dessuten ha betydning for en eventuell utvidelse av veglovens brukshjemmel for bompengemidler. Høringsinstansenes merknader vil således ha stor interesse.

Høringsfrist 18. november 2016.

Høringsbrevet med vedlegg vil bli gjort tilgjengelig på www.vegvesen.no under Offentlige høringer. Høringsinnspill kan sendes elektronisk til firmapost@vegvesen.no og merkes «Høring – lokal forskrift Bergen», sak 16/59468–12. Høringsuttalelser kan også sendes via høringsportalen på www.vegvesen.no.

Seksjonen for Brukerfinansiering
Med hilsen

Åge K. Jensen
avdelingsdirektør

Brita Bye

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Vedlegg: 2